

Speciální pedagogika 2005/06 **(jednooborové bakalářské studium, prezenční forma)**

Název studijního předmětu : Základy speciální pedagogiky 5 etopedie SP4BP_ZSP5
(1. ročník, 2. semestr, Vojtová)

Typ studijního předmětu : B (povinně volitelný)

Rozsah studijního předmětu : 2 hod./týden , kredity 3

Formy výuky studijního předmětu : seminář

Způsob ukončování studijního předmětu:

Seminární práce, esej

Stručná anotace předmětu:

Teorie a praxe etopedie, výchovně-vzdělávací proces etopedie a jeho úkoly, terminologie etopedie; kauzální faktory poruch chování, vývoj problémů a poruch chování, interakce jedince s poruchami emocí a chování; klasifikace poruch chování, problematika definice; historický vývoj přístupů k řešení problematiky dětí v ohrožených poruchou emocí a chování a současné trendy; poruchy chování spojené s ADD+,-, a LMD; systém školských zařízení pro ústavní nebo ochrannou výchovu a preventivně výchovnou péči; právní rámec náhradní rodinné péče.

Okruhy

1. Teorie etopedie – její předmět, roviny zkoumání; její postavení v systému speciální pedagogiky; odlišnosti od ostatních speciálně pedagogických disciplín; vztah ke spolupracujícím oborům
2. Současné pojetí etopedie, tendence a trendy – základní změny v etopedii, nové přístupy k řešení
3. Principy edukace jedinců s poruchami emocí a chování
4. Etopedie jako speciálně pedagogický proces – cíle, úkoly, východiska
5. Úkoly etopedie v jednotlivých fázích speciálně pedagogického procesu, formy naplňování
6. Terminologie etopedie, její vývoj, odlišnosti české terminologie, mezinárodní a česká terminologie, současné trendy
7. Definice poruchy chování – problematika vývoje definice, kritéria třídění definic, školská definice PCH
8. Historický vývoj přístupů k řešení problematiky dětí v ohrožených poruchou emocí a chování a současné trendy
9. Přístupy k jedincům s poruchami emocí a chování – rozsah problému, rysy ohrožující interakci jedinců s poruchami emocí a chování
10. Kauzální faktory poruch emocí nebo chování - osobnost dítěte (vývojová rizika, intelekt, emoce, temperament...), sociální faktory (škola, rodina, vrstevníci...)
11. Škola jako rizikový faktor problémového chování – hodnocení žáka, motivace k učení, efektivita výuky, podmínky a prostředky výuky (

12. Rodina jako rizikový faktor problémového chování
13. Charakteristika žáka s problémy v chování, charakteristika žáka s poruchami chování
14. Edukace žáků s poruchovým chováním – v rámci běžných a speciálních školy
15. Institut náhradní rodinné péče, institucionální náhradní rodinná péče – systém školských zařízení pro ústavní a ochranou výchovu

Odborná literatura:

- ELLIOTT, J; PLACE, M: *Dítě v nesnázích*, 1.vyd., Havlíčkův Brod: Grada, 2002, ISBN 80-247-0182-0
- HEIDBRINK, H: *Psychologie morálního vývoje*, 1. Vyd. Praha, Portál, 1997, ISBN 80-7178-154-1
- FONTANA, D. *Psychologie ve školní praxi*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-063-4
- ONDRÁČEK, P.: *Františku, přestaň konečně zlobit, nebo...*, 1. Vyd. ISV, 2003, Praha, ISBN 80-86642-18-6
- MONATOVÁ, L.: Úsilí o řešení poruch chování, in: *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska*, 1.vyd., Brno, 1996, Paido, ISBN 80-85931-20-6
- STŘELEČEK, S.: *Studie z teorie a metodiky výchovy II*, 1. Vyd. MU Brno, 2005, ISBN 80-210-3687-7
- ŠTĚPÁNKOVÁ, L.: Střediska výchovné péče, in: Vítková: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, 1.vyd. MSD, Brno, 2003, ISBN 80-214-2359-5, s.191-193
- VOJTOVÁ, V. : *Kapitoly etopedie I., Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti*. 1.vyd. MU Brno, 2004, ISBN 80-210-532
- VÁGNEROVÁ, M.: *Psychologie problémového dítěte školního věku*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-488-8
- VÁGNEROVÁ, M.: *Kognitivní a sociální psychologie žáka základní školy*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001a. ISBN 80-246-0015-3
- ZÁKON č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních
Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví Č.j.: 10 194/2002-14
Směrnice MŠMT k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení Č.j.: 13 710/2001-24 ze dne 6.6.2002